

Pilar Villuendas i
Josep Ramon Gómez.

LA NOSTRA PORTADA

Aquell estiu del 92 a l'INEFC

RAMON BALIUS I JULI

La Nostra Portada l'ocupa un bonic i espectacular cartell dedicat a la inauguració de la nova seu de l'INEFC, el dia 21 de juny de 1991. Sobre un fons de color blau cel intens hi destaca una part important de "l'Acròpolis" de l'edifici i a l'angle superior dret de l'obra, uns petits fragments de tres anelles dels colors olímpics: groc, vermell i verd. L'original és dels artistes Pilar Villuendas i Josep Ramon Gómez. Tots dos autors havien creat, el 1980, un estudi especialitzat en el disseny gràfic i la comunicació, essencialment en el terreny socio-cultural. Són un veritable equip que ha treballat per a l'administració local i autonòmica de Catalunya i per a tota mena d'empreses públiques i privades. Des de 1985, han estat distingits amb nombrosos premis LAUS, uns guardons que atorga anualment l'Associació de Directors d'Art i Dissenyadors Gràfics del Foment de les Arts Decoratives (ADG - FAD) i l'any 1987 van rebre el premi Nacional de Turisme Almara i el premi de l'Institut de les Lletres Catalanes.

Com veurem, Pilar Villuendas i Josep Ramon Gómez van tenir una important col·laboració artística durant el període olímpic de Barcelona'92.

El llibre *"1976-2001 L'INEF de Barcelona. Relats Testimonials"* ens ha proporcionat una extensíssima i valuosa informació sobre la cronologia de la Institució, des de la seva inauguració, el 7 d'octubre de 1975, fins a l'actualitat, passant pels fonamentals 1991 i 1992. L'INEF de Barcelona neix amb mentalitat olímpica quan, en la lliçó inaugural del primer curs 1975-1976, Joan Antoni Samaranch, llavors vicepresident del Comitè Internacional Olímpic (CIO), parla sobre "La Història dels Jocs Olímpics". Dos anys després, en la lliçó inaugural del curs 1977-1978, Conrado Duránte, president de l'Acadèmia Olímpica Espanyola, imparteix una lliçó sobre "Olimpisme". El 1980, Joan Antoni Samaranch és elegit President del CIO a Moscou. El 1981, l'Ajuntament de Barcelona presenta la candidatura de la ciutat per organitzar els Jocs Olímpics de 1992; d'ençà

d'aleshores, Barcelona respira olimpisme. En el curs 1985-1986 se celebra el 10è Aniversari de l'INEF de Barcelona i el President Samaranch fa la lliçó inaugural. Aquests anys apareix el primer número de la revista *Apunts Educació Física*, filla dels *Apuntes de Medicina Deportiva* fundada el 1964. El segon número de la revista publica, en el mes de desembre, un dossier anomenat "Aproximació a l'Olimpisme Modern" (fig. 1).

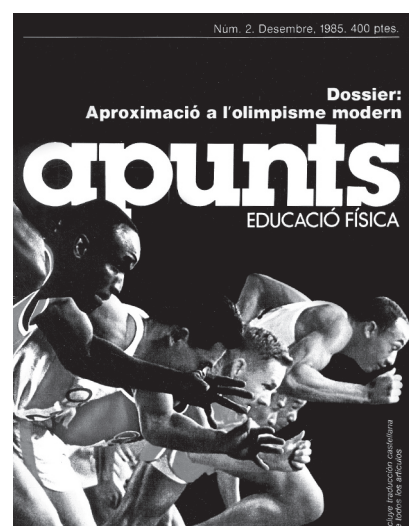

Figura 1
Apunts. Educació Física núm. 2.

El 17 d'octubre de 1986, el CIO va designar Barcelona com a ciutat organitzadora dels Jocs Olímpics de 1992. Al desembre del mateix any, *Apunts Educació Física* presenta un número especial sota el títol "L'esport que volem per al 92" (fig. 2). Aleshores, l'edifici de l'INEF a

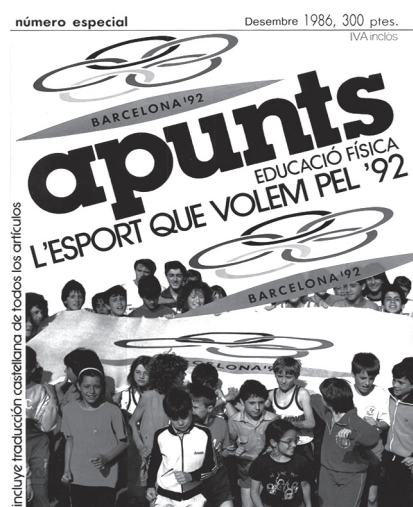

Figura 2

Apunts. Educació Física (número especial).

Figura 3

Inauguració de l'Estadi Olímpic.

Esplugues de Llobregat no podia cobrir adequadament les necessitats escolars i la Generalitat va decidir ubicar, el que ja era aleshores INEF de Catalunya, a la muntanya de Montjuïc, dins de la que després es va anomenar Anella Olímpica de Montjuïc. El projecte de la que havia de ser la futura Universitat de l'Esport es va encomanar a l'arquitecte Ricard Bofill i a l'empresa Copysa. La construcció estava constituïda per dos grandíssims edificis simètrics, de quatre plantes i façana neoclàssica, units per un espai ocupat per una amplíssima sala d'actes. Dos patis laterals bessons coberts, de 50 x 50 m, completaven l'obra. La col·locació de la primera pedra es va efectuar el 6 d'abril de 1988. Les obres es van iniciar el mateix mes i van ser finançades en la seva totalitat per la Generalitat de Catalunya.

El 1989, la revista *Apunts Educació Física* adopta una nova capçalera, més apropiada al moment, i passa a anomenar-se *Apunts Educació Física i Esports*. El més de setembre s'inaugura l'Estadi Olímpic de Montjuïc, element bàsic dels Jocs de Barcelona. Un cartell, també de Villuendas i Gaspar, dona testimoni d'aquest acte (fig. 3). Un any després, el setembre de 1990, s'inaugura el Palau Sant Jordi. Finalment, el 21 de juny de 1991, el President Jordi Pujol inaugura les instal·lacions de la nova seu de l'INEFC, tancant d'aquesta manera l'Anella Olímpica de Montjuïc. L'octubre del mateix any se celebra, al nou edifici, el "II Congrés

Mundial del CIO de Ciències de l'Esport"; la inauguració coincideix amb la del curs escolar 1991-1992. A partir d'aquesta informació, a l'esmentat i documentat llibre es diu que les classes d'aquest curs van acabar abans d'hora a causa dels preparatius dels Jocs Olímpics de Barcelona i que les instal·lacions de l'INEFC de Barcelona quedaven a disposició dels esdeveniments esportius de maig a setembre. No es parla més d'Olimpisme fins que, en el mes de gener de 1995, s'explica que la Fundació Barcelona Olímpica va lliurar una placa commemorativa en homenatge als campions olímpics i que aquesta es va col·locar al vestíbul d'entrada de l'avinguda de l'Estadi de l'edifici de l'INEFC. No hem pogut trobar la placa esmentada, tot i que, en la seva possible ubicació, hi figura un ampli i espectacular panell fotogràfic que recorda la competició i els seus resultats bàsics.

Únicament tenen dret a considerar-se instal·lacions olímpiques les que han acollit una competició en uns Jocs Olímpics d'estiu o d'hivern celebrats en una ciutat, o en el seu entorn proper i fins i tot llunyà, elegida curosament pel CIO. Solament gaudeixen d'aquest dret trenta-set ciutats de tot el món (recordem que quatre d'estiu i tres d'hivern van repetir organització). No és infreqüent que algunes poblacions, que havien pretès sense resultat ser olímpiques, utilitzin alguna vegada aquest adjectiu aplicat a alguna de les seves instal·

lacions. No hi ha dubte que l'INEFC va adquirir aquesta nominació, tot i que creiem que en el seu moment no va tenir un ressò mediàtic important. Val a dir que l'INEFC tampoc no s'ha vantat mai del seu llegat simbòlic. És difícil donar una explicació a aquest fet, però potser van influir-hi, entre d'altres motius, la importància dels altres edificis de l'Anella de Montjuïc o el caràcter minoritari dels esports que s'hi van desenvolupar.

Lluita

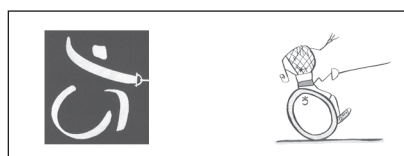

Durant els Jocs de 1992, a l'INEFC van tenir lloc les competicions de *Lluita grecoromana* (dies 26, 27, 28, 29 i 30 de juliol) i de *Lluita lliure* (dies 3, 4, 5, 6 i 7 d'agost). El nivell esportiu va ser molt alt, atès que, per primera vegada, només hi van participar els millors lluitadors dels "rànkings", fins a un total de 369 esportistes, la meitat en cada modalitat. És van condicionar els dos patis interiors de l'edifici; un per a la competició, amb tres tapisos disposats sobre plataformes elevades (fig. 4) i l'altre per a l'escalfament, amb cinc tapisos col·locats directament sobre el terra. Es van disputar deu proves en cada tipus de lluita, dividides en categories, segons el pes dels lluitadors (des de 48 kg fins a 130 kg). En total, van proclamar-se

vint campions olímpics. Una grada provisional per al públic i la *família olímpica* va resultar insuficient. Els esportistes disposaven d'una sauna, d'una sala de massatge i de pesatge i dels corresponents vestuaris i clínica.

L'INEFC també va albergar les competicions de dos esports paralímpics: l'Esgrima en cadira de rodes i el Judo.

Esgrima en cadira de rodes

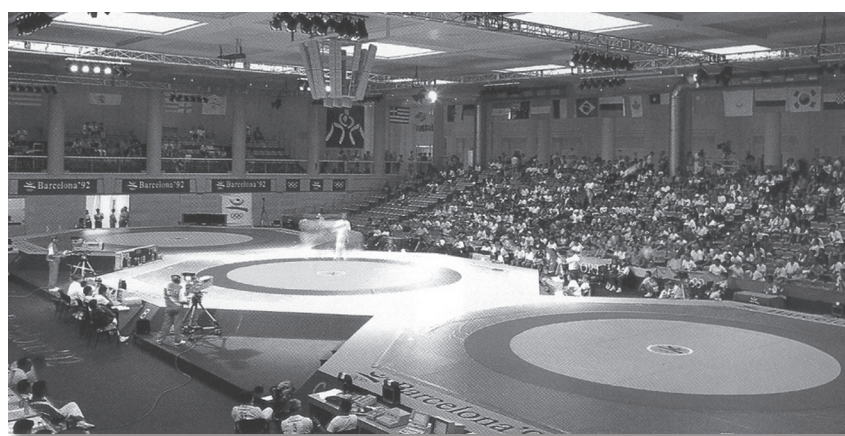
En *Esgrima* (dies 4, 5, 6, 7 i 8 de setembre) hi van participar 12 equips, amb un total de 62 tiradors (15 dones i 47 homes). Es van realitzar proves individuals i per equips en les modalitats de floret, espasa (categories masculina i femenina) i sabre (categoria masculina). L'espai de competició va estar dividit en deu

pistes disposades en un dels patis interiors, i es va utilitzar l'altre per als entrenaments. En total, es van atorgar 14 medalles d'or per als campions paralímpics.

En *Judo* (dies 11, 12 i 13 de setembre) hi van participar 16 equips, amb un total de 53 judokes (cecs i amb deficiències visuals). Les competicions van estar dividides en set categories, segons el pes, i van proporcionar 7 campions paralímpics. Els combats es van disputar en un tatami situat en un dels patis interiors de l'edifici.

Com hem assenyalat al principi, Pilar Villuendas i Josep Ramon Gómez van tenir una especial dedicació en les representacions dels edificis de l'Anella Olímpica de

▲
Figura 4
Competició de Lluita (INEFC).

Montjuïc, a més a més dels esmentats cartells inaugurals. Van realitzar unes vistoses imatges de l'Estadi Olímpic, del Palau Sant Jordi i de l'INEFC (figs. 5, 6 i 7), preparatòries de la primera emissió de segells olímpics (fig. 8) (el primer dia de circulació va ser el 25 de juliol de 1992, dia en què es van iniciar els Jocs). Els tres segells tenien cadascun un valor facial de 27+5 pta,

Figura 5
Estadi Olímpic.

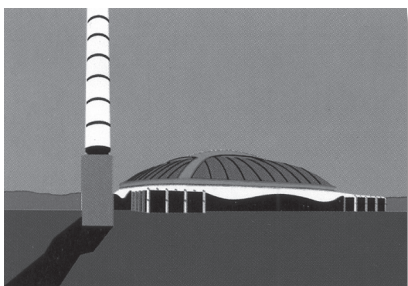

Figura 6
Palau Sant Jordi.

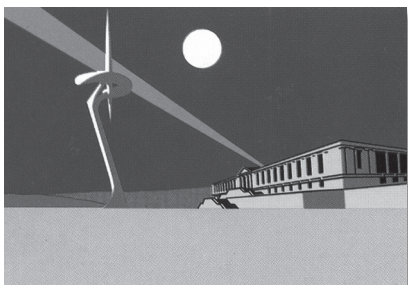

Figura 7
INEFC.

Figura 8
Primera emissió dels segells olímpics.

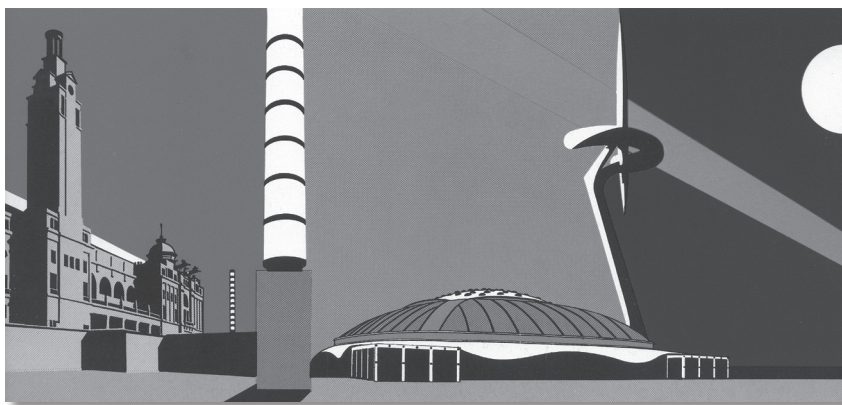

Figura 9
Anella Olímpica.

i podien col·leccionar-se en un bloc transversal de les tres peces. Un fet curiós és que el segell corresponent a l'INEFC és d'ambient nocturn, amb lluna plena; l'edifici sembla estar lluny i en lloc destacat, en primer pla, hi figura la Torre de Comunicacions de Santiago Calatrava (???); encara és més curiós que, quan els autors creen una composició anomenada Anella Olímpica, **l'edifici de l'INEFC desapareix** (fig. 9) i únicament és visible la torre Calatrava, incorporada al Palau Sant Jordi, i una mitja lluna (???). És un misteri inexplicable, perquè creiem que, fins i tot estèticament, es troba a faltar l'últim element de l'Anella Olímpica de Montjuïc.

No volem tancar aquest article sense citar i mostrar un cartell dels

mateixos autors en el qual ens recorden "Aquell estiu del 92 a Barcelona" (fig. 10).

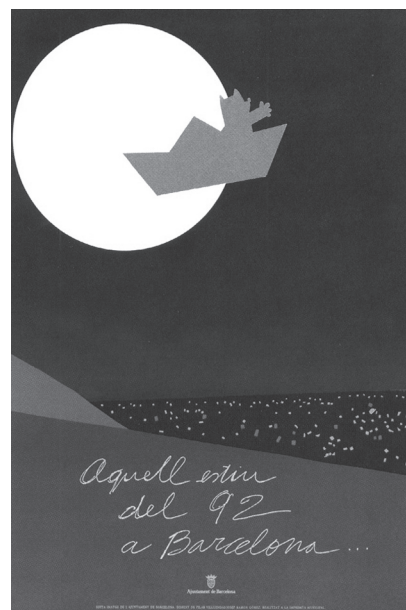

Figura 10
"Aquell estiu del 92 a Barcelona..."